Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2015 m. lapkričio 12 d.[1]

Byla C-12/14

Europos Komisija
prieš

Maltos Respubliką

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Socialinė apsauga — Senatvės pensijos — Sutaptį draudžiančios taisyklės — Asmenys, gaunantys senatvės pensiją pagal nacionalinę sistemą ir tarnautojo pensiją pagal kitos valstybės narės sistemą — Senatvės pensijos dydžio sumažinimas“

I – **Įžanga**

1. Antrinės teisės aktuose, kuriais koordinuojamos valstybių narių socialinės apsaugos sistemos, yra specialiosios normos, ribojančios arba draudžiančios sutaptį draudžiančių nacionalinių nuostatų, dėl kurių senatvės pensija, į kurią apdraustasis turi teisę vienoje valstybėje narėje, sumažinama dėl to, kad jis gauna tokio pat pobūdžio išmoką kitoje valstybėje narėje, taikymą.

2. Minėtų specialiųjų normų taikymas sudaro šio ginčo esmę; Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo konstatuoti, kad, įtvirtinusi nacionalinės senatvės pensijos ir kitų valstybių narių valstybės tarnautojo senatvės pensijos sutaptį draudžiančią taisyklę, Maltos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal, pirma, 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje[2], 46b straipsnį ir, antra, 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo[3] 54 straipsnį.

3. Šioje byloje nagrinėjamos situacijos, susiklosčiusios ypatingomis istorinėmis aplinkybėmis, kurias Maltos Respublika apibūdino savo dokumentuose, susijos su išėjusiais į pensiją Maltos piliečiais, kurie iki 1979 m. kovo 31 d., kai salą paliko paskutinės britų pajėgos, Maltoje dirbo Didžiosios Britanijos tarnyboms, ir kartu gauna Maltos senatvės pensiją ir „papildomą“ Jungtinės Karalystės valstybės tarnautojo pensiją, kuri pagal Maltos teisės aktuose įtvirtintą sutaptį draudžiančią nuostatą yra išskaitoma iš Maltos mokamos senatvės pensijos.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Reglamentas, iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 35) ir iš dalies pakeistas 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008 (OL L 177, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 1408/71).

3 — OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72, ir klaidų ištaisymas OL 188, 2013, p. 10.

4. Šioje išvadoje teigsiu, jog ta aplinkybė, kad valstybė narė, turinti pensijų sistemą, laikomą teisės aktu, susijusiu su socialinės apsaugos sritimi, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio j punktą ir Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio l punktą, nepranešė apie ją kaip apie tokią, neturi reikšmės šiam vertinimui.

5. Taip pat teigsiu, jog, nors pagal Jungtinės Karalystės valstybės tarnybos sistemas skiriamos ištarnauto laiko pensijos išmokamos papildomai prie Nacionalinės sveikatos tarnybos (*National Health Service*) mokamos bazinės senatvės pensijos ir yra grindžiamos suinteresuotojo asmens dirbtu darbu, jos patenka į socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistemos taikymo sritį.

6. Atsižvelgdamas į tai, padarysiu išvadą, kad ieškinį reikia patenkinti.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Sąjungos teisė*

1. Reglamentas Nr. 1408/71

7. Reglamentu Nr. 1408/71 siekiama laisvo asmenų judėjimo srityje koordinuoti nacionalinės socialinės apsaugos teisės aktus.

8. Šio reglamento 1 straipsnyje „Apibrėžimai“ nustatyta:

„Šiame reglamente:

<...>

j) „teisės aktai“ reiškia kiekvienos atskiros valstybės narės statutus, reglamentus ir kitas nuostatas bei visas kitas įgyvendinimo priemones, esamas ar būsimas, susijusias su socialinės apsaugos sritimis ir sistemomis, kurioms taikomas 4 straipsnio 1 ir 2 dalis <...>.

Šis terminas netaikomas esamų ir būsimų kolektyvinių susitarimų nuostatoms nepriklausomai nuo to, ar jos valdžios sprendimu patvirtintos kaip privalomos ar išplėstas jų taikymas <...>

<...>“

9. Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio, kuriame apibrėžiama materialinė jo taikymo sritis, 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

<...>

c) senatvės išmokas;

<...>“

10. Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnyje „Valstybių narų pranešimai apie šio reglamento taikymo sritis“ valstybės narės įpareigojamos, be kita ko, nurodyti šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus teisės aktus ir sistemas pranešimuose Europos Sąjungos Tarybos pirmininkui, skelbiamuose *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

11. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 46b straipsnį „Specialios nuostatos, taikomos tuo atveju, kai tos pačios rūšies išmokos sutampa pagal dviejų ar kelių valstybių narių teisės aktus“:

„1. Valstybės narės teisės aktų nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo negalioja [netaikomos] pagal 46 straipsnio 2 dalį apskaičiuotai išmokai.

2. Valstybės narės teisės aktų nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo galioja [taikomos] pagal 46 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį apskaičiuotai išmokai tik tuo atveju, jeigu atitinkama išmoka yra:

a) IV priedo D dalyje nurodyta išmoka, kurios dydis nepriklauso nuo įgytų draudimo ar gyvenimo laikotarpių trukmės;

arba

b) išmoka, kurios dydis nustatytas remiantis įskaitytu laikotarpiu, laikomu įgytu nuo draudiminio įvykio iki vėlesnės datos. <...>

<...>

Išmokos, nurodytos a ir b punkte [punktuose], ir susitarimai yra nurodyti IV priedo D dalyje.“

2. Reglamentas Nr. 883/2004

12. Nuo 2010 m. gegužės 1 d. Reglamentas Nr. 883/2004 pakeitė Reglamentą Nr. 1408/71.

13. Minėto reglamento 1 straipsnyje „Apibrėžimai“ nurodyta:

„Šiame reglamente:

<...>

l) „teisės aktai“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstatymai, reglamentai ir kitos nuostatos bei visos kitos įgyvendinimo priemonės, susijusios su socialinės apsaugos sritimis, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis.

Šis terminas taikomas tik toms sutarčių nuostatoms, kurios yra skirtos ankstesniame punkte nurodytais įstatymais ir teisės aktais nustatytos draudimo prievolės įgyvendinimui, arba kurios valstybės valdžios institucijų sprendimu tapo privalomos, arba kurių taikymo sritis buvo išplėsta, jeigu suinteresuotoji valstybė narė šiuo tikslu nusiuntė atitinkamą pranešimą Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos pirmininkams. <...>

<...>“

14. Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio „Taikymo sritys [Materialinė taikymo sritis]“ 1 dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

<...>

d) senatvės išmokas;

<...>“

15. Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio „Valstybių narių pranešimai apie šio reglamento taikymo sritį“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės raštu praneša <...> Komisijai apie <...> 3 straipsnyje nurodytus teisės aktus ir sistemas <...>. Tokiuose pranešimuose nurodoma atitinkamų įstatymų ir sistemų įsigaliojimo diena <...>“

16. Šio reglamento 54 straipsnyje „Tokios pačios rūšies išmokų sutapimas“ numatyta:

„1. Jeigu pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus mokėtinos tos pačios rūšies išmokos sutampa, valstybės narės teisės aktuose nustatytos sutapimo vengimo taisyklės proporcingajai išmokai netaikomos.

2. Sutapimo vengimo taisyklės nepriklausomai [atskirai] išmokai taikomos tik tuomet, jeigu atitinkama išmoka yra:

a) išmoka, kurios dydis nepriklauso nuo draudimo arba gyvenimo laikotarpių trukmės,

arba

b) išmoka, kurios dydis nustatomas remiantis įskaitytu laikotarpiu, laikomu įgytu nuo draudiminio įvykio dienos iki vėlesnės dienos, ir kuri sutampa su: <...>

<...>

a ir b punktuose nurodytos išmokos ir susitarimai, išvardyti IX priede.“

3. Direktyva 98/49/EB

17. Pagal Direktyvos 98/49/EB[4] 1 straipsnio pirmą sakinį jos tikslas yra papildomų pensijų sistemų narių, kurie persikelia iš vienos valstybės narės į kitą, teisių apsauga, taip prisidedant prie kliūčių, kurios trukdo pagal darbo sutartis dirbantiems asmenims ir savarankiškai dirbantiems asmenims laisvai judėti, šalinimo.

18. Šios direktyvos 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „[Reglamente Nr. 1408/71] nustatyta koordinavimo sistema, pirmiausia – sumavimo taisyklės, netinka papildomų pensijų sistemoms, išskyrus sistemas, kurioms taikoma sąvoka „teisės aktai“.

19. Pagal šios direktyvos 5 konstatuojamąją dalį „nei pensijoms, nei išmokoms neturėtų būti [kartu] taikomos šios direktyvos ir [Reglamento Nr. 1408/71] nuostatos“.

20. Direktyvos 98/49 1 straipsnio antrame sakinyje nurodyta, kad papildomų pensijų sistemų narių teisių apsauga apima savanoriškų ir privalomų pensijų sistemų suteikiamas teises, „išskyrus sistemas, kurioms taikomas Reglamentas <...> Nr. 1408/71“.

4 — 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo (OL L 209, p. 46; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 323).

21. Šios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „papildoma pensija“ – ištarnauto laiko [senatvės] pensijos ir, jei tai numatyta papildomų pensijų sistemos taisyklėse, sudarytose laikantis nacionalinės teisės aktų ir nacionalinės praktikos [papildomų pensijų sistemos, nustatytos laikantis nacionalinės teisės aktų ir nacionalinės praktikos, normose], invalidumo ir maitintojo netekimo išmokos, skirtos papildyti ar pakeisti tas išmokas, kurios numatytos už tokius pačius draudiminius įvykius pagal įstatymais nustatytas socialinės apsaugos sistemas;

b) „papildomų pensijų sistema“ – bet kokia pagal nacionalinės teisės aktus ir nacionalinę praktiką sukurta profesinių pensijų sistema, pvz., grupinės draudimo sutartys arba einamųjų įmokų pensinio draudimo sistema, dėl kurių susitaria viena ar kelios šakos arba sektoriai, pensijų kaupimo sistema arba pažadėta pensija, kurią garantuoja apskaitoje [įmonių apskaitoje] numatyti atidėjimai arba bet kokios kolektyvinės ar kitos panašios priemonės, skirtos pagal darbo sutartis dirbančių asmenų arba savarankiškai dirbančių asmenų papildomoms pensijoms užtikrinti;

<...>.“

B – *Maltos teisė*

22. Socialinės apsaugos įstatymo (*Social Security Act*) 56 straipsnyje numatyta, kad jeigu asmuo turi teisę į ištarnauto laiko pensiją, išskyrus ištarnauto laiko pensiją, kuri tam tikru momentu buvo pakeista ir visiškai išmokėta kaip vienkartinė išmoka, bet kokia pensija, gaunama pagal šio įstatymo 53–55 straipsnio nuostatas, yra išskaitoma iš šios ištarnauto laiko pensijos sumos.

III – **Ikiteisminė procedūra**

23. Po to, kai Europos Parlamentas gavo trijų Maltos piliečių peticijas, kuriose jie pranešė, kad pensijos, kurią jie gavo pagal tris Jungtinės Karalystės pensijų sistemas, t. y. sistemas, susijusias su valstybės tarnybos, Nacionalinės sveikatos tarnybos ir ginkluotųjų pajėgų[5] personalu, suma buvo išskaityta iš jų gaunamos valstybinės Maltos senatvės pensijos remiantis Socialinės apsaugos įstatymo 56 straipsniu, 2010 m. lapkričio 25 d. Komisija išsiuntė Maltos Respublikai oficialų pranešimą ir paprašė pateikti pastabas.

24. 2011 m. sausio 27 d. Maltos Respublika atsakė į šį pranešimą, iš esmės teigdama, kad pagal Jungtinės Karalystės valstybės tarnybos sistemas mokamos pensijos nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį.

25. 2011 m. gruodžio 28 d. laišku Maltos Respublika pateikė Komisijai papildomų paaiškinimų.

26. 2012 m. vasario 28 d. Komisija išsiuntė Maltos Respublikai pagrįstą nuomonę, joje patvirtino savo poziciją, ragindama ją per du mėnesius nuo pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

27. Kadangi 2012 m. liepos 25 d. pateiktame atsakyme Maltos Respublika laikėsi savo pozicijos, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

5 — Toliau – nagrinėjamos sistemos.

IV – **Ieškinys**

A – *Ieškinio priimtinumas*

28. Maltos Respublika ginčija ieškinio priimtinumą teigdama, kad ieškinys turėjo būti pareikštas ne jai, o Jungtinei Karalystei.

29. Savo argumentams pagrįsti Maltos Respublika nurodo, kad nagrinėjamos sistemos nebuvo paminėtos Jungtinės Karalystės pranešime, kurį ji pateikė pagal Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalį, nes, Jungtinės Karalystės nuomone, šios sistemos yra papildomos profesinės sistemos, kurioms taikomi ne minėti reglamentai, o Direktyva 98/49.

30. Maltos Respublika mano, kad jeigu Komisija nesutinka su valstybės narės pranešimu dėl išmokų, kurios patenka į socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sritį, ši institucija, kaip sutarčių sergėtoja, turi atlikti tyrimą kartu su atitinkama valstybe nare, o ne veikti netiesiogiai, pradėdama procedūrą prieš valstybę narę, kuri tinkamai taiko minėtų reglamentų nuostatas atsižvelgdama į šį pranešimą. Maltos Respublikos teigimu, jeigu veiksmų imamasi prieš valstybę narę, kuri, kaip yra visiškai akivaizdu, negali pateikti įrodymų, susijusių su pensijų sistema, kurios ji neadministruoja, pažeidžiama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.

31. Jungtinė Karalystė, įstojusi į bylą palaikyti Maltos Respublikos reikalavimų, nurodo, kad Komisija piktnaudžiauja savo įgaliojimais, naudodamasi SESV 258 straipsnyje numatyta procedūra, kad užginčytų kitos valstybės narės priemones. Jungtinės Karalystės teigimu, valstybė narė, kurios priemonės ginčijamos netiesiogiai, netenka per ikiteisminę procedūrą suteikiamos apsaugos, ir, kaip įstojusi į bylą šalis, per pradėtą pažeidimo procedūrą turi daugiau apribotas procesines teises.

32. Nesutinku su šiuo vertinimu ir manau priešingai, kad tai, jog Komisija pirma nepareiškė ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo Jungtinei Karalystei, nes ši nepranešė apie nagrinėjamas sistemas pateikdama pranešimą pagal Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalį, neturi jokios įtakos ieškinio, kuris pareikštas Maltos Respublikai dėl to, kad ši valstybė narė taiko nacionalinę sutapties draudimo taisyklę, priimtinumui.

33. Pirma, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Komisija turi diskreciją pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo tada, kai mano, kad tai tikslinga [6], o jos pasirinkimą lemiantys motyvai negali turėti poveikio šio ieškinio priimtinumui [7]. Be to, tik Komisija yra kompetentinga nuspręsti, dėl kokio atitinkamos valstybės narės veiksmo ar neveikimo ši procedūra turi būti pradėta [8].

34. Taigi pripažinus, kad Maltos Respublikai pareikštas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo nepriimtinas dėl to, kad Komisija prieš tai nepradėjo pažeidimo procedūros prieš Jungtinę Karalystę, tai reikštų, kad šiai institucijai nustatyta pareiga pareikšti du ieškinius dėl dviejų iš esmės skirtingų veiksmų, nors ji turi diskreciją pareikšti tik vieną ieškinį; be to, jai būtų nurodyta, kokia eiliškumo tvarka pareikšti šiuos du ieškinius, nors pagal SESV 258 straipsnyje nustatytą sistemą Komisija taip pat turi diskreciją nustatyti šią tvarką.

6 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-351/13, EU:C:2014:2150, 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

7 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Lenkija* (C-311/09, EU:C:2010:257, 19 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-591/13, EU:C:2015:230, 14 punktas).

8 — Žr. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-395/13, EU:C:2014:2347, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

35. Būtent įgyvendindama šią diskreciją Komisija Maltos piliečiams pateikus peticijas nusprendė pareikšti ieškinį Maltos Respublikai, kaltindama ją dėl įsipareigojimų neįvykdymo, t. y. kad ši taikė sutaptį draudžiančią taisyklę, pagal kurią Maltos senatvės pensija sumažinama, jeigu ji mokama kartu su kita pensija, o ne ieškinį Jungtinei Karalystei dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nes ši nenurodė nagrinėjamų sistemų reglamentuose Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 numatytame pranešime.

36. Antra, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad valstybė narė negali jai pagal ESV sutartį tenkančių įpareigojimų neįvykdymo teisinti tuo, kad kitos valstybės narės taip pat pažeidė ar pažeidžia įsipareigojimus [9], ir kad Komisija gali pradėti procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo tik prieš kai kurias valstybes nares, kurių situacijos yra panašios vertinant, kaip laikomasi Sąjungos teisės [10]. Priimtinumo etape negalėjimas remtis nevykdymu grindžiamu prieštaravimu reiškia, kad ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo nepareiškimas valstybei narei neturi reikšmės vertinant kitai valstybei narei pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo priimtinumą [11]. Taigi šio Maltos Respublikai pareikšto ieškinio priimtinumo negalima kvestionuoti remiantis tuo, kad Komisija nepareiškė ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo Jungtinei Karalystei.

37. Trečia, iš nusistovėjusios teismo praktikos taip pat matyti, kad SESV 258 straipsnyje numatyta procedūra yra grindžiama objektyvia išvada, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal ESV sutartį arba antrinės teisės aktą. Kadangi tokia išvada buvo padaryta, neturi reikšmės tai, kad įsipareigojimų neįvykdymą lemia valstybės narės, kuriai jis priskirtinas, valingi veiksmai, nerūpestingumas arba techniniai sunkumai, su kuriais ji susidūrė [12]. Pakartojant Teisingumo Teismo suformuluotą teiginį, galima teigti, kad pati procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo yra *ultima ratio* siekiant priversti laikytis Europos Sąjungos teisės, ginant Sutartyje įtvirtintus Sąjungos interesus [13].

38. Taigi siekdama pateisinti įsipareigojimų neįvykdymą Maltos Respublika negali remtis užsienio pensijų sistemų suvokimo sunkumais, juo labiau kad šių sunkumų kyla tiek dėl skirtingų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistemos, tiek dėl nacionalinės sutaptį draudžiančios taisyklės, pagal kurią pensiją mažinama, be kita ko, jeigu ji mokama kartu su kai kuriomis kitose valstybėse narėse mokamomis išmokomis, taikymo.

39. Ketvirta, negaliu sutikti su Jungtinės Karalystės argumentais, kad Komisija piktnaudžiavo įgaliojimais, kai netiesiogiai užginčijo šios valstybės narės priemones ir atėmė iš jos teisę būti išklausytai. Piktnaudžiavimas įgaliojimais yra tada, kai Sąjungos institucija aktą priima turėdama vienintelį ar bent jau pagrindinį tikslą pasiekti ne nurodytus, o kitus rezultatus arba išvengti Sutartyje specialiai tokiam atvejui numatytos procedūros. Tačiau šiuo atveju, kadangi ieškinio dalykas, kaip matyti iš ieškinio, atitinka oficialiame pranešime ir pagrįstoje nuomonėje apibrėžtą ginčo dalyką, negalima pagrįstai teigti, kad Komisija, kuri nenurodė motyvų, paskatinusių ją pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kaip nors piktnaudžiavo įgaliojimais [14].

40. Jeigu nagrinėdamas valstybei narei pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo Teisingumo Teismo turėtų nurodyti, kaip, atsižvelgiant į Sąjungos teisę, yra vertinami kitos valstybės narės teisės aktai, tai nepaneigtų ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo priimtinumo ir nereikštų, kad buvo pažeistos šios valstybės narės, įstojusios į bylą, procesinės teisės. Šiuo klausimu reikia priminti, jog Jungtinės Karalystės argumentas, kad pagal analogiją procedūrai pagal SESV 267 straipsnį, kai

9 — Žr. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-48/10, EU:C:2010:704, 33 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

10 — Žr. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-531/06, EU:C:2009:315, 24 punktas).

11 — Žr. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-1/00, EU:C:2001:687, 75 punktas).

12 — Žr. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-68/11, EU:C:2012:815, 62 ir 63 punktai).

13 — Žr. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-196/07, EU:C:2008:146, 28 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

14 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-562/07, EU:C:2009:614, 25 punktas).

valstybės narės teismui pateikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą gali būti nagrinėjamos tik šios valstybės narės nustatytos priemonės, yra grindžiamas klaidinga prielaida, nes Teisingumo Teismas kaip tik yra pripažinęs prejudicinio klausimo, kuriuo siekta, kad valstybės narės teismui būtų leista įvertinti kitos valstybės narės nuostatų atitiktį Sąjungos teisei, priimtinumą [15].

41. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus laikausi nuomonės, kad šį ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo reikia pripažinti priimtinu.

B – *Ieškinio pagrįstumas*

1. Dėl reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo asmenims

42. Teigdama, kad ši byla praktiškai susijusi iš esmės su dviem pensininkų kategorijomis, viena iš jų yra Maltos piliečiai, niekada nedirbę Jungtinėje Karalystėje ar kitoje valstybėje narėje, gaunantys Jungtinės Karalystės ištarnauto laiko pensiją tik dėl Didžiosios Britanijos tarnyboms dirbto darbo Maltoje prieš britų karinės bazės uždarymą 1979 m. kovo 31 d. [16], Maltos Respublika teigia, kad, nesant užsienio elemento, ši asmenų kategorija nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį.

43. Šie argumentai akivaizdžiai neturi pagrindo.

44. Pirma, neginčydama, kad socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistema taikoma tik visada Maltoje dirbusiems jos piliečiams, Maltos Respublika kartu pripažįsta, kad ši sistema taikoma ir tiems Maltos piliečiams, kurie taip pat dirbo Jungtinėje Karalystėje ar kitoje valstybėje narėje. Taigi galimas tam tikrų ypatingų atvejų neįtraukimas negali reikšti, kad Komisijos kaltinimas, susijęs su sutaptį draudžiančių Maltos teisės aktų neatitiktimi Sąjungos teisei, yra nepagrįstas.

45. Antra, tai, kad nėra fizinio persikėlimo, pirmiausia nereiškia, kad nėra sąsajos, dėl kurios turėtų būti taikomi reglamentai Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004. Nors šie reglamentai netaikomi situacijoms, kurių visi aspektai apsiriboja viena valstybe nare [17], iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad lemiamas šių reglamentų taikymo kriterijus yra atitinkamo asmens priklausymas vienos ar kelių valstybių narių socialinio draudimo sistemai, pagal kurią jis įgijo draudimo laikotarpius [18].

46. Prie pensininkų kategorijos, kuri, Maltos Respublikos teigimu, nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį, priskirtini asmenys, turintys teisę į Maltos senatvės pensiją ir į Jungtinės Karalystės profesinės pensijos išmoką pagal vieną iš nagrinėjamų sistemų. Šių asmenų dalyvavimo abiejose sistemose pakanka šių reglamentų taikymui pateisinti.

2. Dėl reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 materialinės taikymo srities

a) Dėl poveikio, kurį sukelia nagrinėjamų sistemų nenurodymas Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnyje ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalyje nurodytame pranešime

47. Maltos Respublika teigia mananti, kad jai privalomas Jungtinės Karalystės atliktas savo pačios valstybės tarnautojų pensijų sistemų, kurios nė kartą nebuvo nurodytos jos pranešimuose pagal Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalį, vertinimas.

15 — Šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimą *Eau de Cologne & Parfümerie-Fabrik 4711* (C-150/88, EU:C:1989:594, 12 punktas).

16 — Maltos Respublikos teigimu, kita atitinkamų piliečių kategorija apima asmenis, kurie dirbo britų tarnyboms Maltoje iki 1979 m. kovo 31 d. ir toliau dirbo Jungtinėje Karalystėje po šios datos arba kurie, prieš tai dirbę Jungtinės Karalystės valstybės tarnyboje, vėliau dirbo Maltoje.

17 — Šiuo klausimu žr. Nutartį *El Youssfi* (C-276/06, EU:C:2007:215, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir Sprendimą *Gouvernement de la Communauté française ir Gouvernement wallon* (C-212/06, EU:C:2008:178, 33 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

18 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Keller* (C-145/03, EU:C:2005:211, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

48. Austrijos Respublika ir Jungtinė Karalystė sutinka su Maltos Respublikos pozicija dėl valstybės narės nepateikto pranešimo padarinių.

49. Komisija laikosi priešingos pozicijos.

50. Į šį klausimą jau yra atsakyta Teisingumo Teismo praktikoje.

51. Sprendime *Beerens*[19] Teisingumo Teismas iš tiesų yra konstatavęs, jog tai, kad nacionalinis įstatymas ar kitas teisės aktas nebuvo nurodytas Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnyje numatytame pranešime, savaime negali įrodyti, kad šis įstatymas ar kitas teisės aktas nepatenka į materialinę šio reglamento taikymo sritį[20].

52. Man atrodo, kad ši teismo praktikoje įtvirtinta pozicija, kurią Teisingumo Teismas kartojo ne kartą, be kita ko, Sprendime *Pérez García ir kt.*[21], yra visiškai pagrįsta. Iš tiesų, jeigu, kaip siūlo Maltos Respublika, Austrijos Respublika ir Jungtinė Karalystė, reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymą konkrečiam teisės aktui reikėtų atmesti vien dėl to, kad valstybė narė nepaminėjo jo savo pranešime, šie reglamentai netektų prasmės ir taptų neįmanoma jų taikyti vienodai, nes kiekviena valstybė narė galėtų vienašališkai atsisakyti taikyti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisykles, nenurodydama sistemos, kuri vis dėlto objektyviai patenka į šių reglamentų materialinę taikymo sritį.

53. Be to, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnyje ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalyje tiesiogine nuosaka pavartotų žodžių „turi pranešti“ ir „praneša“, šiose nuostatose nurodyta ne tik paprasta teisė, bet tikra valstybių narių pareiga pranešti apie savo įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas siekiant nustatyti tikslią socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistemos apimtį. Ši pareiga pranešti taptų visiškai neveiksminga, jeigu valstybės narės dėl savo neveikimo galėtų neįtraukti į šios sistemos taikymo sritį sistemų, kurios vis dėlto yra objektyviai priskiriamos prie „socialinės apsaugos sistemų“.

54. Be to, teismo praktikoje, susijusioje su nepranešimo poveikio nebuvimu, taip pat primenama apie kitą taip pat nusistovėjusią teismo praktiką, pagal kurią „išmokų, kurioms taikomas Reglamentas Nr. 1408/71, ir išmokų, kurioms jis netaikomas, skirtumas iš esmės pagrįstas ne tuo, ar pagal nacionalinės teisės aktą ši išmoka priskiriama prie socialinės apsaugos išmokų, bet kiekvienos išmokos požymiais, pirmiausia jos tikslais ir skyrimo sąlygomis“[22]. Taigi Sąjungos teisėje socialinės apsaugos išmokos sąvoka yra apibrėžiama savarankiškai, neatsižvelgiant į nacionalinius kvalifikavimo kriterijus.

55. Norėčiau pridurti, kad, priešingai Austrijos Respublikai pateiktai analizei, nemanau, kad Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su nepranešimo poveikiu, taikymo sritį reikėtų apriboti valstybe nare, privalėjusia pateikti pranešimą, nes kitos valstybės narės gali manyti, kad pranešime nenurodyti teisės aktai nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį. Siūlomas sprendimas, pagal kurį nacionalinė sistema paisant Sąjungos teisės būtų vertinama kitaip, atsižvelgiant į konkrečią valstybę narę, tiesiogiai pažeidžia reikalavimą vienodai taikyti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisykles.

19 — 35/77, EU:C:1977:194.

20 — 9 punktas. Teisingumo Teismas dėl 1958 m. rugsėjo 25 d. Tarybos reglamento Nr. 3 dėl darbuotojų migrantų socialinės apsaugos (OL 30, 1958, p. 561), kuris galiojo prieš priimant Reglamentą Nr. 1408/71 ir kuriame taip pat buvo numatytas pranešimas apie nacionalinės socialinės apsaugos teisės aktus, jau yra nurodęs, kad Reglamentas Nr. 3 nėra netaikomas konkrečiam teisės aktui vien todėl, kad apie jį, įsigaliojusį po šio reglamento, nebuvo pranešta (šiuo klausimu žr. Sprendimą *van der Veen* (100/63, EU:C:1964:65, p. 1122) ir Sprendimą *Dingemans* (24/64, EU:C:1964:86, p. 1274)).

21 — C-225/10, EU:C:2011:678, 36 punktas ir jame nurodyta teismo praktika. Taip pat žr. Sprendimą *Snares* (C-20/96, EU:C:1997:518, 35 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

22 — Žr. Sprendimą *Lachheb* (C-177/12, EU:C:2013:689, 28 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

56. Dėl šių priežasčių manau, jog aplinkybė, kad Jungtinė Karalystė savo pranešime, pateiktame pagal Reglamento Nr. 1408/71 5 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnio 1 dalį, nenurodė nagrinėjamų sistemų, savaime negali įrodyti, kad šios sistemos nepatenka į šių reglamentų materialinę taikymo sritį.

57. Neneigiu konkrečių sunkumų, su kuriais valstybė narė gali susidurti, jeigu kita valstybė narė nepraneša apie sistemą, tačiau nemanau, kad ši priežastis galėtų pateisinti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklių pažeidimą. Be to, praktiniai sunkumai, kuriuos ką tik nurodžiau, turėtų būti iš dalies išspręsti įdiegiant valstybių narių valdžios institucijų bendradarbiavimo ir pasikeitimo duomenimis sistemą [23]. Taip pat, kaip pažymi Komisija, kilus abejonių valstybės narės gali jai pateikti klausimą arba kreiptis į socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinę komisiją, kurios vienas iš uždavinių yra būtent nagrinėti visus koordinavimo taisyklių aiškinimo klausimus [24]. Norėčiau pridurti, kad Maltos Respublikos patirtas sunkumas arba net negalėjimas analizuoti nagrinėjamų sistemų turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, kad ši valstybė narė ir Jungtinė Karalystė turi bendrą istoriją, kuri Maltos Respublikai padėtų suvokti pensijų sistemą, taikytiną jos pačios piliečiams, iki 1979 m. Maltos teritorijoje dirbusiems britų pajėgoms.

58. Kadangi atsisakau laikytis nuomonės, jog nepranešimas apie sistemą reiškia, kad ji nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį, reikia patikrinti, ar nagrinėjamos sistemos objektyviai priskiriamos prie „socialinės apsaugos sistemų“, kaip jos suprantamos pagal šiuos reglamentus.

b) Dėl nagrinėjamų sistemų kvalifikavimo

59. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio j punktą „teisės aktai reiškia kiekvienos atskiros valstybės narės statutus, reglamentus ir kitas nuostatas bei visas kitas įgyvendinimo priemones, esamas ar būsimas, susijusias su socialinės apsaugos sritimis ir sistemomis, kurioms taikomas 4 straipsnio 1 ir 2 dalis“, o pagal Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio l punkto nuostatas ši sąvoka apibrėžiama kaip „kiekvienos atskiros valstybės narės įstatymai, reglamentai ir kitos nuostatos bei visos kitos įgyvendinimo priemonės, susijusios su socialinės apsaugos sritimis, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis“.

60. Taigi tam, kad pensijų sistema būtų priskiriama prie socialinės apsaugos sistemų koordinavimo srities, ji, pirma, turi turėti „teisės akto“ požymį, kaip tai suprantama pagal minėtas nuostatas, ir, antra, atitikti sąsajos su viena iš Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų sričių sąlygą.

61. Kalbant apie pirmąją sąlygą, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad sąvokos „teisės aktai“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio j punktą, turinys platus ir apima valstybių narių priimtus visų rūšių įstatymus, kitus teisės ir administracinius aktus; ji turi būti suprantama kaip apimanti visas nacionalines priemones, taikomas šioje srityje [25]. Šie argumentai taip pat taikomi Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio l punktui.

23 — Žr. 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką (OL L 284, p. 1), II skyrių.

24 — Žr. Reglamento Nr. 883/2004 72 straipsnio a punktą.

25 — Žr. Sprendimą *Komisija / Belgija* (150/79, EU:C:1980:201, 4 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir Sprendimą *de Ruyter* (C-623/13, EU:C:2015:123, 32 punktas).

62. Nors Jungtinė Karalystė pateikia prieštaravimą, prie kurio dar grįšiu, susijusį su tuo, kad šiam kriterijui neturi būti suteikta tokia išskirtinė reikšmė, kokią jam suteikia Komisija, ji neginčija, kad nuostatų, kuriomis reglamentuojamos nagrinėjamos sistemos, šaltinis yra teisės aktas, kaip tai suprantama pagal nurodytas nuostatas, nes šios sistemos įtvirtintos nutarimų, susijusių su 1974 m. pagrindine valstybės tarnautojų pensijų sistema (*Principal Civil Service Pension Scheme 1974*), 1995 m. Nacionalinės sveikatos tarnybos sistema (*National Health Service Pension Scheme 1995*) ir 1975 m. ginkluotųjų pajėgų pensijų sistema (*Armed Forces Pension Scheme 1975*), nuostatose.

63. Kalbant apie antrąją sąlygą, reikia nurodyti, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog išmoka gali būti laikoma socialinės apsaugos išmoka, kai ji skiriama gavėjams neatsižvelgiant į individualų ir diskrecinį asmeninių poreikių vertinimą, remiantis teisės aktais apibrėžta situacija, ir kai ji susijusi su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių [26].

64. Pirma, nepaneigiama ir neginčijama, kad nuostatos, susijusios su pensijos skyrimu, suteikia pensininkams teisiškai apibrėžtą teisę ir kad ši pensija automatiškai skiriama asmenims, kurie atitinka tam tikrus objektyvius kriterijus, neatsižvelgiant į individualų ir diskrecinį asmeninių poreikių vertinimą.

65. Antra, reikia patikrinti, ar nagrinėjamos sistemos yra susijusios su Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies c punkte ir Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies d punkte nurodyta senatvės rizika.

66. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką šiose nuostatose numatytoms senatvės išmokoms iš esmės būdinga tai, kad jos skirtos užtikrinti, jog asmenys, sulaukę atitinkamo amžiaus ir nustoję dirbti, turėtų pragyvenimo lėšų ir nebeprivalėtų registruotis darbo biržoje kaip pasirengę dirbti [27]. Kadangi pagal nagrinėjamas sistemas mokamomis išmokomis siekiama lygiai to paties tikslo – apsaugoti tam tikrą amžių pasiekusius asmenis, užtikrinant, kad šie asmenys galėtų turėti būtinų lėšų, visų pirma atsižvelgiant į jų, kaip į pensiją išėjusių asmenų, poreikius, tai yra senatvės išmokos.

67. Kadangi sąlyga, susijusi su išmokos skyrimu, neatsižvelgiant į individualų ir diskrecinį asmeninių poreikių vertinimą, ir sąlyga, susijusi su išmokos sąsaja su viena iš Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų rizikos sričių, yra įvykdytos, remiantis tuo darytina išvada, kad nagrinėjamos sistemos, kurių šaltinis, be kita ko, yra teisės aktas, turi būti laikomos „socialinės apsaugos sistemomis“, kaip jos suprantamos pagal reglamentus Nr. 1408/781 ir Nr. 883/2004.

68. Dabar reikia išnagrinėti, ar Jungtinės Karalystės pateikti argumentai paneigia šią analizę.

69. Pirma, Jungtinė Karalystė nesutinka su visiškai formalaus kriterijaus, susijusio su sistemos teisine prigimtimi, išimtiniu ir lemiamu pobūdžiu. Ji teigia, kad nagrinėjamos sistemos yra „profesinio“ pobūdžio ir pagal jas gavėjams mokamos „papildomos“ profesinės išmokos, kaip priedas prie bazinės senatvės pensijos, kurią moka Nacionalinė sveikatos tarnyba, todėl jos atitinka sąvoką „papildoma pensija“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 98/49. Taigi šioms sistemoms netaikomos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės, nes joms taikomos tik specialiosios nuostatos, kuriomis reglamentuojamos papildomos pensijos profesinės sistemos.

26 — Žr. Sprendimą *Komisija / Slovakija* (C-361/13, EU:C:2015:601, 47 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

27 — Ten pat, 55 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

70. Nesutinku su šiuo vertinimu. Mano nuomone, dvejopas profesinis ir papildomas pensijų sistemos pobūdis nebūtinai reiškia, kad ši sistema nepatenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį, jeigu, be to, ji formaliai priskiriama prie „socialinės apsaugos teisės aktų“, kaip yra nagrinėjamos sistemos atveju.

71. Aišku, kad dėl papildomos pensijos sistemų, kurios valstybėse narėse labai skiriasi, įvairovės yra keblu atskirti sistemas, kurioms taikomos reglamentuose Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 nustatytos koordinavimo taisyklės, ir papildomas sistemas, kurias reglamentuoja Direktyvoje 98/49 ir 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/50/ES dėl būtiniausių reikalavimų darbuotojų judumui tarp valstybių narių didinti gerinant teisių į papildomą pensiją įgijimą ir išsaugojimą [28] įtvirtintos specialiosios normos.

72. Iš pateiktų įvairių „pakopų“ sandaros aprašymų [29] matyti, kad pagal Komisijos aprašymą pensijų sistemos skirstomos į tris pakopas, iš kurių pirmoji apima pagrindines prie „socialinės apsaugos priskiriamas sistemas“, kurios yra privalomos ir daugiausia finansuojamos pagal einamųjų įmokų sistemą, antroji – „profesines sistemas“, kurių požymis – ryšys su darbu ir kurios dažniausiai veikia pagal kaupimo modelį, ir trečioji – „individualūs pensijų planai“. Esant tokiai sandarai antrosios ir trečiosios pakopos sistemos yra „papildomos sistemos“, kurių paskirtis – „papildyti valstybės sistemas“ [30].

73. Vis dėlto ši klasikinė pakopų sandaros schema tik netobulai ir paviršutiniškai parodo pensijų sistemų įvairovę ir neturi jokios privalomos galios, visų pirma kiek tai susiję su koordinuojamų sistemų ir sistemų, kurioms taikoma Direktyva 98/49, atskyrimu.

74. Siekiant nustatyti kriterijų, kuriuo remiantis atskiriamos šios dvi sistemų kategorijos, pirmiausia reikia taikytinas nuostatas aiškinti lingvistiškai, taip atskleidžiant kriterijų, susijusį su nagrinėjamos sistemos šaltiniu, nesvarbu, ar jis būtų teisės aktas, ar sutartis. Jeigu Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio j punkte ir Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio l punkte socialinės apsaugos „teisės aktai“, patenkantys į šių reglamentų taikymo sritį, priešinami „sutarčių nuostatoms“, kurioms šie reglamentai netaikomi [31], Direktyvos 98/49 3 straipsnyje papildomos pensijos apibrėžiamos kaip senatvės pensijos, invalidumo išmokos ir maitintojo netekimo išmokos, numatytos papildomos pensijos sistemos, nustatytos pagal nacionalinės teisės aktus ir praktiką, normose, „skirtos *papildyti ar pakeisti* tas išmokas, kurios numatytos už tokius pačius draudiminius įvykius pagal *įstatymais nustatytas* socialinės apsaugos sistemas“ [32].

75. Direktyvos 98/49 3 straipsnio taikymo sritį paaiškina jos 3 ir 4 konstatuojamosios dalys, kuriose atitinkamai nurodyta, kad koordinavimo sistema, visų pirma numatyta Reglamente Nr. 1408/71, netaikoma papildomų pensijų sistemoms, „išskyrus sistemas“, kurioms taikoma sąvoka „teisės aktai“ arba apie kurias valstybė narė praneša, ir kad sumavimo srityje taikomos taisyklės netinka papildomų pensijų sistemoms, „išskyrus“ sistemas, kurioms taikoma sąvoka „teisės aktai“.

28 — OL L 128, p. 1.

29 — Klasifikavimą parengė Pasaulio bankas – jis išskiria pirmąją pakopą, kurią sudaro valstybės administruojama privalomojo finansavimo sistema, kurios ribotas tikslas yra sumažinti vyresnio amžiaus asmenų skurdą; antrąją pakopą, kurią sudaro privačiojo sektoriaus administruojama privalomojo kaupimo sistema, ir trečiąją pakopą, kurią sudaro savanoriškas kaupimas (žr. Pasaulio banko ataskaitą „Averting the old age crisis: policies to protect the old and promote growth“, Oxford University Press, 1994, p. 16), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), išskirianti pirmąją pakopą, į kurią patenka einamųjų įmokų finansuojamos senatvės pensijos, ir antrąją pakopą, kurią sudaro privalomosios socialinio draudimo pensijos [žr. EBPO (2006) Typologie des régimes de retraite. *Les pensions dans les pays de l'OCDE 2005*: *Panorama des politiques publiques*, leid. EBPO], ir Eurostatas (žr. *Classification of funded pension schemes and impact on government finance*, Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, Liuksemburgas, 2004).

30 — Žr. 2009 m. gegužės 11 d. Komisijos komunikato „Siekis sukurti bendrą papildomų senatvės pensijų rinką – Rezultatai, susiję su Žaliąja knyga dėl papildomų pensijų bendrojoje rinkoje“ (COM(1999) 134 *final*) p. 2.

31 — Išskyrus atitinkamos valstybės narės padarytą pareiškimą.

32 — Kursyvu išskirta mano.

76. Iš šių nuostatų aiškiai matyti, kad koordinavimo taisyklėms taikyti Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino nustatyti bendrą ir išimtinį kriterijų, susijusį su atitinkamos sistemos šaltiniu, t. y. teisės aktu arba sutartimi. Taigi nereikia daryti skirtumo pagal tai, ar sistema yra grindžiama paskirstymo, ar įmokų modeliu, pagal jos privalomąjį ar neprivalomąjį pobūdį, ar pagal finansavimo būdą – iš einamųjų ar sukauptų įmokų. Be to, tai, kad papildomų pensijų sistemos aiškiai nepatenka į Direktyvos 98/49 taikymo sritį, jeigu joms taikoma sąvoka „teisės aktai“, reiškia, kad šios papildomos valstybinės sistemos patenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį.

77. Šis aiškinimas dėl teisinio saugumo pagrindų reikalauja apibrėžti objektyvų ir nesunkiai taikomą kriterijų, kad būtų užtikrintas vienodas socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklių taikymas visoms valstybinėms sistemoms; jis iš esmės netaikomas sutartimi grindžiamoms sistemoms, nebent valstybės narės būtų apie jas pranešusios.

78. Galiausiai atrodo, kad visų valstybinių pensijų sistemų, įskaitant papildomas sistemas, įtraukimas į antrinės teisės aktų, kuriais koordinuojamos socialinės apsaugos sistemos, taikymo sritį atitinka Sąjungoje judančių asmenų socialinių teisių apsaugos tikslą. Nesant koordinavimo, nuo naudojimosi judėjimo laisve galėtų būti atgrasyti papildomų pensijų, skiriamų pagal valstybinę pensijų sistemą, gavėjai, ypač jeigu pagal pagrindinę sistemą jie gauna tik minimalų pragyvenimo lygį užtikrinančias pajamas. Atsižvelgdamas į šį pagrindinį tikslą nemanau, kad praktiniai koordinavimo sunkumai, kurių kelia pensijų sistemų įvairovė [33], pateisina papildomų valstybinių sistemų neįtraukimą į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį; šis neįtraukimas bet kuriuo atveju prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo valiai, kuri vienareikšmiai matyti iš šių reglamentų nuostatų [34].

79. Remiantis tuo darytina išvada, jog, priešingai tam, ką teigia Jungtinės Karalystė, minėti reglamentai negali būti netaikomi vien todėl, kad pagal nagrinėjamas sistemas skiriamos pensijos yra papildomos atsižvelgiant į Nacionalinės sveikatos tarnybos mokamas pensijas. Tai, kad šiomis pensijomis siekiama užtikrinti suinteresuotiesiems asmenims ne paprastas minimalų pragyvenimo lygį užtikrinančias pajamas, bet pajamas, kurios priklausytų nuo šių asmenų dirbant sumokėtų įmokų, taip pat neturi reikšmės.

80. Antra, Jungtinė Karalystė mano, kad profesinės pensijos pagal nagrinėjamas sistemas yra ne socialinės apsaugos išmokos, bet užmokestis. Ji remiasi Teisingumo Teismo praktika, visų pirma Sprendimu *Barber* [35], pagal kurį tai, kad išmoka mokama jau nutraukus darbo santykius, nereiškia, jog ji negali būti laikoma užmokesčiu, nors ir yra numatyta įstatyme [36], ir Sprendimu *Beune* [37], kuriame pripažinta, kad valstybės tarnautojų pensijų sistema, iš esmės grindžiama suinteresuotojo asmens dirbtu darbu, yra siejama su šio asmens gautu užmokesčiu [38].

81. Jungtinė Karalystė savo analizei pagrįsti nurodo, kad pensinių teisių dydį lemia darbo trukmė ir paskutinis darbo užmokestis, o šitaip skiriamomis pensijomis nesiekiama išmokėti bazinį pragyvenimo lygį užtikrinančios išmokos, kaip tai patvirtina aplinkybė, kad šių pensijų dydis gali gerokai viršyti pensijos, mokamos pagal valstybinę socialinės apsaugos sistemą, dydį.

33 — 2005 m. spalio 20 d. darbo dokumente [SEC(2005) 1293], pridėtame prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisių į papildomą pensiją perkėlimo gerinimo pasiūlymo (COM(2005) 507 *final*), Komisija visų pirma nurodė, kad papildomoms senatvės pensijų sistemoms yra sunku taikyti sumavimo taisykles (šio dokumento 4.4 punktas) (dėl problemų, susijusių su šio pobūdžio sistemų koordinavimu, taip pat žr. L. Leppik „Co-ordination of pensions in the European Union: the case of mandatory defined-contribution schemes in the Central and Eastern European countries“, *European Journal of Social Security*, 8 tomas, 1 (2006), p. 35].

34 — Reikia pažymėti, jog Direktyvos 98/49 4 konstatuojamoji dalis, kurioje nurodyta, kad sumavimo srityje taikomos taisyklės netinka papildomų pensijų sistemoms, išskyrus sistemas, kurioms taikoma sąvoka „teisės aktai“, aiškiai rodo, kad Taryba, suvokdama dėl to galinčius kilti praktinius sunkumus, laikėsi nuomonės, kad jie neturėtų kliudyti jų taikyti į koordinavimo sistemą patenkančioms valstybinėms sistemoms.

35 — C-262/88, EU:C:1990:209.

36 — 12, 16 ir 17 punktai.

37 — C-7/93, EU:C:1994:350.

38 — 46 punktas.

82. Kaip yra ne kartą pripažinęs Teisingumo Teismas, „tai, kad tam tikros išmokos yra mokamos jau nutraukus darbo santykius, nereiškia, jog jos negali būti laikomos „užmokesčiu“ pagal [SESV 157] straipsnį“ [39]. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „išmokos, mokamos pagal pensijų sistemą, kuri iš esmės grindžiama suinteresuotojo asmens dirbtu darbu, yra siejamos su šio asmens gautu užmokesčiu ir joms taikomas [SESV 157 straipsnis]“ [40], nors sistema ir grindžiama teisės aktais.

83. Tačiau tai, kad senatvės pensiją, kuri buvo mokama darbuotojui dėl jo darbo santykių, reikia laikyti užmokesčiu siekiant taikyti vienodo darbuotojų vyrų ir moterų užmokesčio principą, įtvirtintą SESV 157 straipsnyje, nereiškia, kad ši pensija neturi socialinės apsaugos išmokos požymio, kad jai būtų galima taikyti reglamentuose Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 numatytas koordinavimo priemones.

84. Iš tiesų, priešingai tam, ką Jungtinė Karalystė nurodo savo dokumentuose, kvalifikavimas kaip „užmokesčio“, kaip tai suprantama pagal SESV 157 straipsnį, ir kaip „senatvės pensijos“, kaip ji suprantama pagal reglamentus Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004, nepašalina vienas kito, nes jais siekiama skirtingų tikslų ir jie grindžiami skirtingais kriterijais.

85. Visų pirma reikia pažymėti, jog tai, kad lemiamas kriterijus, kuriuo remiantis išmoka kvalifikuojama kaip „užmokestis“, kaip tai suprantama pagal SESV 157 straipsnį, grindžiamas išvada, kad ši išmoka mokama dėl darbo santykių, neturi reikšmės vertinant, ar šią išmoką reikia laikyti „socialinės apsaugos išmoka“. Lygiai taip pat konkretūs kriterijai, kuriuos Teisingumo Teismas nustatė, kad įvertintų, ar pagal valstybinę tarnautojų pensijų sistemą skiriama pensijų išmoka turi būti laikoma „užmokesčiu“, ir kuriais remiantis ši išmoka turi tiesiogiai priklausyti nuo įgyto tarnybos stažo ir jos dydis turi būti apskaičiuojamas remiantis paskutiniu atlyginimu, neturi reikšmės kvalifikuojant išmoką pagal nuostatas, susijusias su socialinės apsaugos sistemų koordinavimu.

86. Be to, reikia konstatuoti, kad Teisingumo Teismas jau pripažino šią dvigubo kvalifikavimo galimybę, Sprendime *Niemi* [41] nurodęs, kad išmoką, mokamą pagal pensijų sistemą, apie kurią pranešta kaip apie sistemą, patenkančią į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, reikia laikyti „užmokesčiu“ pagal SESV 157 straipsnį, nes ji atitinka darbo santykius apibūdinančius kriterijus [42].

87. Remiantis tuo darytina išvada, kad nei tai, kad nagrinėjamos sistemos yra profesinės sistemos, pagal kurias skiriamos pensijos susijusios su ankstesniais darbo santykiais ir šios pensijos laikytinos toliau mokamu atlyginimu už darbo laikotarpiu įdėtas pastangas, nei tai, kad šios išmokos tiesiogiai priklauso nuo įgyto tarnybos stažo, o jų suma apskaičiuojama remiantis paskutiniu atlyginimu, negali lemti reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 netaikymo, nes šios išmokos yra socialinės apsaugos išmokos. Be to, reikia pripažinti, kad po pakeitimo, padaryto priėmus Reglamentą (EB) Nr. 1606/98 [43], specialiosios tarnautojų pensijų sistemos aiškiai įtrauktos į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, nors tai ir yra profesinės sistemos, kurioms būdinga tai, kad gaunama pensija laikoma paprastu toliau mokamu atlyginimu už darbą [44].

39 — Žr. Sprendimą *Maruko* (C-267/06, EU:C:2008:179, 44 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

40 — Žr. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-559/07, EU:C:2009:198, 42 punktas).

41 — C-351/00, EU:C:2002:480.

42 — 45 punktas.

43 — 1998 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentas, iš dalies keičiantis reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamentą (EEB) Nr. 574/72, nustatantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 įgyvendinimo tvarką, siekiant išplėsti jų taikymo sritį, kad apimtų valstybės tarnautojams taikomas specialias sistemas (OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 308).

44 — Visų pirma dėl Prancūzijos valstybės tarnautojų pensijų sistemos žr. Sprendimą *Griesmar* (C-366/99, EU:C:2001:648), o dėl Suomijos valstybės tarnautojų pensijų sistemos žr. Sprendimą *Niemi* (C-351/00, EU:C:2002:480).

88. Šios išvados negali paneigti Jungtinės Karalystės nurodyta aplinkybė, kad pagal 1975 m. ginkluotųjų pajėgų pensijų sistemą skiriamos pensijos nebuvo mokamos vien dėl teisės aktuose nustatyto pensinio amžiaus, nes visų pirma pensija iki gyvos galvos buvo pradedama mokėti karininkams, sulaukusiems 37 metų ir turintiems 16 metų tarnybos stažą, įgytą po to, kai jiems suėjo 21 metai, arba nuo 40 metų kitiems ginkluotųjų pajėgų nariams, turintiems 22 metų tarnybos stažą, įgytą po to, kai jiems suėjo 18 metų.

89. Be to, kadangi šie argumentai susiję tik su viena iš trijų nagrinėjamų sistemų, manau, jog tai, kad kai kurias pensijas pensininkai gauna iš karto, kai nustoja eiti pareigas, nors dar nėra pasiekę teisės aktuose nustatyto pensinio amžiaus, nekeičia šių pensijų pobūdžio; kadangi jos mokamos iki gyvos galvos, jos gali būti gaunamos iki mirties.

90. Šį senatvės išmokos sąvokos aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio x punkte pateikta sąvokos „*ankstyva* senatvės išmoka“ apibrėžtis[45], siekiant atskirti ją nuo „priešpensinės išmokos“, kuri, be kita to, taip pat patenka į šio reglamento materialinę taikymo sritį. Iš tiesų ankstyvoji senatvės išmoka apibrėžiama kaip „išmoka, mokama nesukakus nustatyto senatvės pensijos amžiaus, kuri sukakus minėtą amžių mokama toliau arba pakeičiama kita senatvės išmoka“. Taigi galimybė gauti pensiją anksčiau laiko nereiškia, kad tai nėra senatvės išmoka pagal savarankišką šios sąvokos reikšmę Sąjungos teisėje.

91. Tokį aiškinimą taip pat patvirtina Teisingumo Teismo praktika, kurioje pripažįstama, jog tai, kad teisė į pensiją pripažįstama suinteresuotajam asmeniui prieš jam sulaukiant pensinio amžiaus, nereiškia, kad ši išmoka nėra senatvės pensija[46].

92. Atsižvelgdamas į visus pateiktus argumentus manau, kad pagal nagrinėjamas sistemas skiriamos pensijos patenka į reglamentų Nr. 1408/71 ir Nr. 883/2004 taikymo sritį. Be to, konstatuodamas, jog Maltos Respublika neginčija, kad pagal apskaičiavimo pagrindą Maltos pensija ir pagal nagrinėjamas sistemas mokamos pensijos patenka į Reglamento Nr. 1408/71 46b straipsnio ir Reglamento Nr. 883/2004 54 straipsnio taikymo sritį, darau išvadą, jog Maltos Respublikai skirtas kaltinimas, kad ji šioms pensijoms taikė sutaptį draudžiančius Maltos teisės aktus, neatsižvelgdama į šiose nuostatose įtvirtintas taisykles, yra pagrįstas.

V – **Išvada**

93. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

1. Pripažinti, kad iš Maltos senatvės pensijos sumos pagal Socialinės apsaugos įstatymo (*Social Security Act*) 56 straipsnį išskaičiuodama Jungtinės Karalystės pensijų, mokamų pagal 1974 m. pagrindinę valstybės tarnautojų pensijų sistemą (*Principal Civil Service Pension Scheme 1974*), Nacionalinės sveikatos tarnybos pensijų sistemą (*National Health Service Pension Scheme 1995*) ir 1975 m. ginkluotųjų pajėgų pensijų sistemą (*Armed Forces Pension Scheme 1975*), sumas Maltos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 ir iš dalies pakeisto 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008, 46b straipsnį ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 54 straipsnį ir

2. Priteisti iš Maltos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

45 — Kursyvu išskirta mano.

46 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Öztürk* (C-373/02, EU:C:2004:232, 67 punktas).